Ecclesiæ:secundũ Archi.in.d.§.hocius,& Alber.in.d.auctẽ.hoc ius, quod intelligerẽ iuxta distinctionẽ præcedentẽ,nã si non oporteret ex hoc distrahi mobilia pretiosa vel immobilia:teneret taliscõfessio & facit ad hoc quod not.Bar.in.l.si forte.ff.de Castrẽ. pecul. extẽde etiam & si mutuum sit gratuitum sine vsuris, vt est de mente docto.in.l.1. C.si aduersus credito.vbi Salice.& quia lex ista & alia iura generaliter loquunt & in distinctè,&in hoc etiã inclinat Ioann.de Imo.in. c.1.de deposito. col. 8.licet ibi referat aliquos sẽtientes aliud, sedtene quod dixi,quia ista l.partitæ intelligi nõ potest de mutuo feneratitio: nã reprobatę sũt vsuræ ꝑ istas partitarũ.ll. sicut per ius diuinum & canonicum,vnde licet doct. cõmuniter velint quòd lex.1.C.si aduersus credito.intelligat de mutuo feneratitio tamen secundũ hanc.l.tu tene, quod dixi,tam in ecclesia quã in minorẽ & in aliis hic positis,& an dispositio hui⁹. l. habeat locũ in cõtractu emptiõis in nito cũecclesia.seu in alio cõtractu ꝑter mutuũ,vi.Inn.q̃ nõ & ibi Abb.in.c.1.de depo.Bal.Bar.& alii in d.auct.hoc ius porrectũ & istã dicit cõem opinio.Deci⁹ consi.36.col. 4.& tenet etiã Paul.de Cast.in.d.l.ciuitas.licet cõtrariũ tenet Cardi. ĩ cle.1.q.30.de reb⁹ eccle.Ale.cõsi.4.circa finẽ.vo.3.vi.j. .ea.l. in.glo.fi.

a ¶ *Del Rey*. Nota bene quia non ita reperies expressum de iure communi.& nimirum,quia cum bona regni regantur per administratores,gaudet Rex priuilegio minoris.l.fi.titu.fina.parti. 6.

b ¶ *Al menor*.Adde.l.1.C.si aduersus credito.&.l.1.C. qñ ex fact.tuto. & idem dic in ciuitate:vt in ista lege colligit,& in.l.ciuitas.ff. si cert. pet.vbi & glo.quòd idem de omnib⁹ collegiis & intellige,vt ibi per Bar.Bal.& Alexand.

c ¶ *Poder*.Facit.l.habebat in prĩ.ff.de.exercito.& not.Bar.ĩ.d.l.ciuitas.

d ¶ *O villa*.Quid si mutuũ factum fuit ipsi ciuitati vel collegio Decurionum,quod repręsentat vniuersiatem iuxta not.per glo. C. quæ sit Ion.consu.in rubrica,vel de mandato ipsius ciuitatis seu habenti mandatum à ciuitate ad recipiendũ mutuũ Bar.in.d.l.ciuitas quem cõiter doctores sequunt,tenet quòd tũc obligabitur ciuitas,& tenebitur & si creditor non probet versum in vtilitatem ciuitatis.Mouetur quia sicut ciuitas obligatur delinquẽdo,vt in.l.metũ.§. animaduertendum.ff.quod metus causa,sic & cõtrahendo:quia & ciuitas, cùm habeat potestatem legis condendæ,potest facere legem quam vult in alienatione rerum suarũ.l.prohibere.§.planè.ff. quod vi aut clam & sic talis contractus habebit vim legis.l.Cæsar.ff.de publica. l.pe.C.de dona.inter virum & vxo.& ista.l.nostra non videtur huic dicto obstare.Imò ipsa loquitur,quando aliquis recipit mutuũ nomine ciuitatis,non si ciuitas ipsa recipiat,vel de mandato eius recipiatur.Bene tamen verum est,quòd si ciuitas sit læsa, quia pretium nõ fuit conuersum in eius vtilitatem,quòd potest petere in integrũ restitutionem:& tunc nisi creditor probet pecuniam fuisse versam in vtilitatem ciuitatis,non tenebitur petita restitutione, secundum docto.in.d.l.ciuitas.signanter per Alexan.& probatur,in.l.1.&.2. C. si aduersus credito.forte tamen potest dici quòd in ciuitatibus isti⁹ regni non practicabitur istud dictum Bar.cum non sint liberæ ciuitates.prout sunt ciuitates Italiæ,de quibus loquitur Barto.quæ habent potestatem.l.condendæ.Imò sine auctoritate & confirmatione regia nulla possunt condere statuta,vt habetur in volumine pragma.in capitulis correctorum,& solus Rex in isto regno potest condere legem,vt in.l.8.titu.1.parti.1.vnde non esset necessaria ciuitati petitio restitutionis,& si non probaretur à creditore in eius vtilitatem versum,non teneretur,& certe etiam in terminis iuris comunis nõ videt verum dictũ Bar.distinguẽtis,an recipiat ciuitas vel ei⁹ administrator,cum militet eadem ratio ex quo vniuersitas ciuium regitur per decuriones & alios maxime,quia fundamenta Barto.non sunt vrgentia & eis respondent moderni,vt tradit Alexand.in dicta l.ciuitas.Cogita & adde quòd & similiter debitor ciuitatis, qui soluit thesaurario cõmunis,tenetur probare versum esse in vtilitatem ciuitatis, aliàs non liberatur vid. l. vnicam C. de solu. & libera.debito. ciuil. li. 11. ¶ *En su pro*. nõ ergo sufficiet probare instãtem necessitatẽ: nisi & probet in vtilitatem ecclesiæ regis ciuitatis vel minoris fuisse versum quæ fuit opinio, glo. in.§. si verò quis in auctẽ.de aliena. & emphi. colla. 9. super verbo profecerunt & approbatur cõmuniter secũdum Iaso. in dict.l. ciuitas, neq; intelligas quòd ista l.velit quòd sit necesse probare ista duo simul,scilicet quòd instabat necessitas,& quòd pecunia fuit vtilis, qa sufficit vltimum:sed voluit hæc.l.vt non esset sufficiens probatio, si primum tantum probaretur,vel dic quòd si creditor probet de necessitate instanti,& quòd post mutuum à se factum ecclesia vel ali⁹ ex istis consecutus est liberationem ab illa necessitate,licet non probetur ita clarè quòd ex pecunia mutuata fuit subuẽtum tali necessitati,sufficiet:nam ratione proximitatis tẽporis præsumitur quòd de illa pecunia se liberauit,vel prædia comparauit.l.si ventri.§. fi.ff. de priuileg.credito.& tenet Ange.in.d.auct.in.§. hoc etiam col.2.ad fi.& Alberi.qui alleg.Azo.in auct.hoc ius porrectũ col.3.C. de sacro san.eccle.& quòd habet in.l.fi.ff.de exercito.procedit in suo casu ꝑpter vtilitatem nauigantium,& illo casu sufficit probare instantem necessitatem etiam in istis priuilegiatis secundum Bal.in rubr.C.de exercito.co. pe.& Ang.in.d.§.hoc etiã & Iaso.ĩ.d.l.ciuitas co.fi.licet Alexã.ibi voluit etiã hoc casu solã ꝑbationẽ instãtis necessitatis non sufficere, & aduerte q̃ in mutuo & deposito est ista specialitas,vt requiratur ita exacta probatio,in aliis vero contractibus non requireretur,vt dixi.§.eod.in gl.super verbo a la eglesia.Requireretur tamẽ probatio instantis necessitatis & sic aliquæ cõiecturę de versione in vtilitatem secũdum Inno.in.c.1.de depo.quem sic declarat & intelligit Ange.in.d.§.hoc etiã col.fi.& Pau.de Cast.cõsi.2.volu.1.incipit visis omnib⁹ ad fi.pe.col.versi.neq; obstat,& sic cõcordari possunt opiniones de quibus dixi in.d.glo.6.facit etiam ad hoc quod habet in.l.8.tit.13.infrà eadem parti.& an requiratur,quòd ista vtilitas duret,vel an sufficiat quòd vtiliter sit gestum,licet non duret vtilitas,vi de Inno.& Abb.in.c.quod quibusdam,de fideiusso. & Ange. in.d. §.hoc etiam,& satis videtur in ista.l.probari quòd sufficiat,si à principio fuit vtile,licet non duret,cum dicit, entro en su pro,sed intelligę,vt per Inno.vbi suprà,& Abb.ibi col.pe.vbi exẽplificat quando particularis de ecclesia recepit mutuum quod cõuertit in necessaria alimenta ministrorum ecclesiæ,nam licet non duret hæc vtilitas nihilominus ecclesia est locupletior:quia si non haberet pecuniam mutuatam expendisset de suo, vide Alber.in.d.auct.hoc ius porrectum. col.3.versi.consueuit quęri.

¶ *Lex*.4.

* Non tenetur parens soluere mutuum factum liberis in eius potestate constitutis,neq; ipsi liberi, nec eorum fideiussores tenentur. Si tamen ipsi liberi soluerint de aliis quam de parentum bonis,tenebit solutio, neq; parens potest id prohibere, qui tamen negauit se filiumfamilias, vel exercens publicum officium, vel mercantiam, aut artificium, vel militiam: tenetur ex mutuo, vt paterfamilias.h.d.

f ¶ *Prestado*. Intellige de mutuo pecuniæ,vt in.l.prima.ff. ad Macedo. vel de mutuo frumẽti,vel aliarũ rerũ consistẽtiũ in numero,põdere,

sajero del Rey, [a] a alguna parte,e rescibiessen el emprestido en su nome, o lo q̃ fuesse prestado al menor, [b] de veynte e cinco años,aquel q̃ lo presto,non lo puede demandar, nin lo deue auer,fueras en de:si pudiere prouar,q̃ el emprestido entro en pro de cada vno dellos,ca si fuesse fecho en su daño non vale.Empero si el mensajero sobredicho del Rey,sacasse el emprestido sobre carta del Rey en q̃ oui esse otorgado,poder,[c] para sacarlo,estonce tenudo seria el Rey de pagar el emprestido,q̃ asi fuesse fecho,o sacado, quier entrasse,en su pro,quier non. E por que podria acaescer,que los omes dubdariã, en que manera podria ser prouado lo q̃ diximos, si el emprestido entro ẽ pro de aquel en cuyo nome fue fecho,dezimos que si pudiere prouar,el que lo presto a la eglesia,o alguno que lo rescibiesse en nome del Rey, o de alguna cibdad, o villa, [d] o a ome que fuesse de menor [e] edad, que en aquella sazon que gelo presto era en tan grand premia,que lo auia muy grand menester, e que entro en su pro: [e] que vale tal prueua, para cobrar la cosa q̃ fuesse prestada.

¶ *Ley. IIII. Del prestamo que es fecho a los fijos que son en poder de su padre, o de su abuelo.* Vi Dueñ. in Reg. 369 n. 5.

SI demientra,que estouiere el fijo,o el nieto, en poder del padre,o de su abuelo, tomare prestado,[f] de otro sin mãdado de aq̃l ẽ cuyo poder esta nõ

Ad tit. C. et ff. ad ma

Qn nos loq. en l. 4. tit. 6. lib. 2. et l. 8 tit 1. lib 5